

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджено сучасні тенденції розвитку ринку праці в Україні. Визначено характерні риси сучасного ринку праці України. Розглянуто пріоритетні напрямки розвитку ринку праці.

Ключові слова: ринок праці, розвиток, безробіття, зайнятість

Abstract

The modern tendencies of development of the labor market in Ukraine are investigated. The characteristic features of the modern labor market of Ukraine are determined. Priority directions of labor market development are considered.

Keywords: labor market, development, unemployment, employment

Вступ

Актуальність дослідження зумовлена тим, що ринок праці є важливою економічною категорією, характеризує соціально-економічний розвиток країни, забезпечує суспільний добробут населення, а, також, є індикатором економічних, політичних соціальних, демографічних та міграційних процесів у суспільстві.

Метою дослідження є визначення характерних рис сучасного ринку праці України та пріоритетних напрямків розвитку ринку праці.

Результати дослідження

Високий рівень безробіття, скорочення чисельності населення, зниження тривалості життя населення, посилення міграційних процесів трудових ресурсів, високий рівень тінізації зайнятості, низький рівень доходів населення – сукупність цих факторів негативно впливає на ринок праці в Україні та гальмує соціально-економічний розвиток країни загалом.

Як зазначається [1], стан ринку праці та процеси у сфері зайнятості населення належать до соціально-економічних параметрів, що визначальним чином впливають на суспільний розвиток і конкурентоспроможність національної економіки. З одного боку, ринок праці – елемент економічної системи, від якого залежать вектор і темпи макроекономічної динаміки, а з іншого – він опосередковує вплив макроекономічної політики та макроекономічного розвитку на добробут населення та стан багатьох соціальних процесів, зокрема забезпечує розподіл винагороди за працю. [1]

На думку авторів [2], процес становлення ринку праці в Україні супроводжується посиленням його сегментації. В соціально-економічній структурі працездатного населення відбуваються суттєві зрушення, які трансформують практично однорідну всезагальну зайнятість дореформеного періоду в сегментований ринок праці. Кожний сегмент як зайнятого, так і незайнятого населення відрізняється специфікою свого соціального статусу, економічною поведінкою, гарантіями зайнятості, рівнем та стабільністю доходів, конкурентоспроможністю та захищеністю ринку праці. В посиленні сегментації ринку праці на сучасному етапі беруть участь різні фактори, зокрема структурні зміни в економіці, поява альтернативних форм господарювання і власності, спад виробництва і зниження життєвих стандартів українців. Наслідком дій цих факторів стало значне розшарування населення, загострення проблеми безробіття, зубожіння певних соціальних верств. Сектор неформальної зайнятості являє собою вкрай неоднорідний за економічними та соціальними показниками сегмент. [2]

Структурні зрушення на ринку праці обумовлені трансформацією суспільних і економічних відносин в сучасному глобалізованому світі. Посилення конкуренції, розвиток економіки знань, інформаційних технологій, зміни в змісті і формах праці потребують оновлення системи регулювання ринку праці. [3]

Сучасний ринок праці України характеризується професійно-кваліфікаційним дисбалансом робочої сили [1,4] та неоднорідністю кон'юнктури. У деяких регіонах вона є трудонадлишковою (пропозиція

робочої сили перевищує попит на неї). Це здебільшого сільськогосподарські території країни. В інших регіонах навпаки – є трудодефіцитною. У них провідними вважаються наступні економічні галузі: будівництво, хімічна, добувна, оборонна промисловості, що мають проблеми із задоволенням потреб у працівниках. На цих виробництвах користуються попитом фахівці високої кваліфікації, але їх підготовка здійснюється у недостатній кількості і зорієнтована не на потреби економіки, а на ажіотажний попит на певні спеціальності [5]

Пріоритетними напрямками реформування українського ринку праці є удосконалення системи оплати праці, розширення можливостей отримання населенням офіційних основних і додаткових доходів, соціальна підтримка окремих груп; підвищення якості та конкурентоспроможності робочої сили; сприяння ефективним і доцільним переміщенням працездатного населення; запобігання зростанню безробіття через створення робочих місць за рахунок різних джерел фінансування, впровадження механізмів звільнення і перерозподілу зайнятих, реструктуризації економіки і піднесення вітчизняного виробництва. [2]

В той же час, рівень якості трудового життя населення регіону як важливий чинник його конкурентоспроможності в сучасних умовах набуває пріоритетності у забезпеченні не лише добробуту окремої особи, суспільства, але й зайнятості населення та безпеки ринку праці. Під її впливом усі сфери життя, в тому числі економічна, набувають нових якостей – гнучкості, динамічності, стійкості, але зростає й потенційна залежність суспільних процесів від конкурентоспроможності соціальної сфери. Саме тому структурна зв'язаність рівня життя населення та функціонування ринку праці є істотною якісною характеристикою конкурентоспроможності (зокрема на регіональному рівні) і розрив зв'язків між цими елементами може призвести до істотної дестабілізації та негативних соціальних, в подальшому й економічних наслідків [3,6].

Висновки

Таким чином, покращення стану ринку праці вимагає вирішення ряду питань, а саме: вдосконалення нормативно-правових засад у сфері зайнятості, забезпечення розвитку бізнесу та стимулювання самозайнятості, забезпечення гідного рівня оплати праці в усіх сферах, подолання дисбалансу між попитом та пропозицією на ринку праці.

Список використаної літератури:

1. Федунчик Л.Г. Ринок праці в Україні: проблеми та напрями їх вирішення / Л.Г. Федунчик // Економіка праці та проблеми зайнятості. – 2016. – №2. – С. 31–34.
2. Яковенко Р.В. Прикладні проблеми ринку праці України / Р.В. Яковенко, А.С. Пугаченко // Наукові праці КНТУ. Економічні науки, – 2010. – вип.17. – С. 447-451
3. Руда Л.П. Стан та перспективи розвитку ринку праці у Вінницькій області» [Електронний ресурс] / Л.П. Руда, О.О. Адлер, І.Л. Соломонюк // «Інфраструктура ринку». – 2019. – № 29. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.market-infr.od.ua/uk/29-2019>
4. Жуковська А. Організація професійної орієнтації шкільної молоді : проблеми та шляхи їх вирішення / А. Жуковська, Л. Федунчик // Наука молода, 2013. – №19 – С. 158–165.
5. Федунчик Л.Г. Реалії ринку праці України / Л.Г. Федунчик // Організаційно-управлінські та психологічні аспекти сучасного ринку праці України : тези доповідей IV Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та аспірантів / упоряд. О.П. Канівець, Л.Г. Новаш. – К. : ІПК ДСЗУ, 2015. – С. 126–128.
6. Статівка Н.В. Зайнятість і регіональний ринок праці в забезпеченні конкурентоспроможності та соціальної безпеки Харківського регіону. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2014-2/doc/2/12.pdf>.

Руда Лілія Петрівна - к.е.н, доцент кафедри економіки підприємства і виробничого менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, email: rudalist_ok@ukr.net

Ruda Lillia Petrivna - PhD, Assistant Professor of the Department of the Business economics and Production Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: rudalist_ok@ukr.net